

Računovodstvo licenca za primjer poslovnog subjekta "X"

Jerončić, Nina

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:591510>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2022-06-28**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet informatike u Puli

NINA JERONČIĆ

**RAČUNOVODSTVO LICENCA NA PRIMJERU
ODABRANOG POSLOVNOG SUBJEKTA**

Završni rad

Pula, 23. rujan 2019. godine

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet informatike u Puli

NINA JERONČIĆ

**RAČUNOVODSTVO LICENCA NA PRIMJERU
ODABRANOG POSLOVNOG SUBJEKTA**

Završni rad

JMBAG: 03038197, izvanredna studentica

Studijski smjer: Informatika

Predmet: Poslovno računovodstvo

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Računovodstvo

Mentor: izv. prof. dr. sc. Ksenija Černe

Pula, 23. rujan 2019. godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Nina Jerončić, kandidat za prvostupnika Informatike ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student
Nina Jerončić

U Puli, 23.rujan 2019. godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Nina Jerončić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom Računovodstvo licenca na primjeru poslovnog subjekta "X" koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama. Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 23. rujna 2019. (datum)

Potpis
Nina Jerončić

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. TRADICIONALNI I SUVREMENI KONCEPTI RAČUNOVODSTVA	2
2.1 TRADICIONALNI KONCEPT RAČUNOVODSTVA.....	3
2.2 SUVREMENI KONCEPT RAČUNOVODSTVA.....	5
3. IMOVINA	6
3.1 POJAM I VRSTE IMOVINE	6
3.1.1 DUGOTRAJNA IMOVINA.....	8
3.1.2 DUGOTRAJNA NEMATERIJALNA IMOVINA	9
3.1.3 DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA	11
3.1.4 DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA.....	12
3.1.5 DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA	12
4. DUGOTRAJNA NEMATERIJALNA IMOVINA.....	14
4.1 HSFI I MRS – općenito o dugotrajnoj nematerijalnoj imovini.....	14
4.2 PRIZNAVANJE NEMATERIJALNE IMOVINE	16
4.3 PRESTANAK PRIZNAVANJA NEMATERIJALNE IMOVINE	19
4.4 OBJAVLJIVANJE NEMATERIJALNE IMOVINE	20
5. LICENCE NA PRIMJERU	23
5.1 NABAVKA LICENCE.....	23
6. ZAKLJUČAK	27
7. LITERATURA.....	28

1. UVOD

Tema ovog završnog rada je Računovodstvo licenca na primjeru odabranog poslovnog subjekta, odabrana zbog istovremenog interesa autorice za računovodstvenu i informatičku problematiku.

U ovom radu se kroz razmatranje tradicionalnih i suvremenih koncepta računovodstva, upoznajemo se sa računovodstvenim načelima te pojmom računovodstva.

U narednom poglavlju razmatramo imovinu, njenu dugotrajnu nematerijalnu komponentu kroz koju se spomenula i licenca, patent, franšiza, goodwill, koncesija te zaštitni znakovi koji su sastavni dio nematerijalne imovine.

U četvrtom poglavlju pojašnjava se dugotrajna nematerijalna imovina kroz njeno priznavanje, prestanak kao i objavljivanje pa se stoga nakon definiranja spomenutih kategorija daje primjer licence.

Svrha rada je prikazati računovodstveni obuhvat nematerijalne imovine, u konkretnom slučaju licence računalnog programa.

Korištene metode u radu su induktivna i deduktivna, metoda analize, apstrakcije, konkretizacije, generalizacije i deskripcije.

2. TRADICIONALNI I SUVREMENI KONCEPTI RAČUNOVODSTVA

Računovodstvo je najznačajniji dio ukupnog informacijskog sustava i većina informacija potrebnih u procesu poslovnog odlučivanja nastaje upravo u računovodstvu. Stoga možemo reći da je računovodstvo servis odnosno uslužna funkcija funkciji upravljanja.¹

Američki institut ovlaštenih računovođa ističe da je računovodstvo „vještina bilježenja, razvrstavanja i skraćenog prikazivanja u novčanim iznosima izraženih poslova i događaja koji su barem djelomično financijske naravi i interpretiranje iz toga proizašlih rezultata.“²

Neki su autori teme još dodali da je „računovodstvo sredstvo analiziranja, kontroliranja, poslovanja poduzeća i planiranje budućih akcija“ (Black, Champion, Brown); „djelatnost praćenja i proučavanja poslovnog procesa. Pritom se pod praćenjem razumijeva ne samo evidentiranje proteklih poslovnih događaja (knjigovodstvo) nego i budućih (računovodstveno planiranje).“³

Knjigovodstvo je najvažniji evidencijski dio računovodstva. Evidencija se provodi u poslovnim knjigama primjenom metode dvojnog knjigovodstva. Predmet te evidencije nisu svi poslovni događaji već samo oni koji zadovoljavaju određene kriterije:

1. da je poslovni događaj nastao,
2. da se može vrijednosno izraziti,
3. da mijenja postojeće stanje temeljnih računovodstvenih kategorija (imovine, obveza, kapitala, prihoda, rashoda i financijskog rezultata),
4. da o tome postoji vjerodostojna knjigovodstvena isprava

Knjigovodstvo je dio računovodstva, a računovodstvo predstavlja zaokruženi sistem evidencije u kojem se na poseban način planiraju, evidentiraju, kontroliraju i analiziraju stanja i kretanja sredstava i poslova u privrednim organizacijama i s tim u vezi sastavljaju računovodstvene informacije.⁴

Zadaci knjigovodstva su mnogobrojni. Navest ćemo samo one osnovne, a to su da:

¹ Definicija računovodstva, K. Žager: „*Osnove računovodstva – računovodstvo za neračunovođe*“, Rif, Zagreb, 2007., str. 35

² AICPA (American Institute of Certified Public Accountants Committee on Terminology), str. 4

³ Definicija računovodstva, I. Turk: „*Računovodstvo troškova*“, Informator, Zagreb, 1973.godine, str.1

⁴ Definicija knjigovodstva, K. Žager: „*Osnove računovodstva – računovodstvo za neračunovođe*“, Rif, Zagreb, 2007., str. 36

- temeljem vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava organizirano prikuplja podatke o nastalim poslovnim promjenama u poslovanju poduzetnika
- vremenskim slijedom (kronološkim redom) bilježi sve nastale promjene na imovini i kapitalu (glavnici) i obvezama
- praćenjem, kontrolom i utvrđivanjem odgovornosti za nastale rashode i prihode omogućiti utvrđivanje poslovnog rezultata
- pruži poslovođiteljima i vlasnicima kapitala (glavnice) uvid u poslovne i financijske tokove
- osigura potrebne podatke za izradu kalkulacije cijene proizvoda, robe i usluga⁵

2.1 TRADICIONALNI KONCEPT RAČUNOVODSTVA

Računovodstvo se može razmatrati kroz tradicionalni i suvremeni koncept.

Prema tradicionalnom konceptu računovodstva ono se sastoji od računovodstvenog planiranja, računovodstvene kontrole, računovodstvene analize, knjigovodstva i računovodstveni nadzor.

Računovodstveno planiranje je novčano izražavanje promjena i stanja i to ponajprije onih koji će kasnije biti predmetom knjigovodstvene evidencije. Važnost pridajemo predračunima, pretkalkulacijama planiranih nabava, cijene proizvodnje, prodajne cijene i slično.⁶

Računovodstvena kontrola brine o ispravnosti i pouzdanosti računovodstvenih podataka i informacija proizašlih iz procesa planiranja i samog knjigovodstva. Stoga je područje kontrole usmjereno na kontrolu dokumenata, kontrolu ispravnosti utvrđenih obračuna i provedenih knjiženja kao i provjeru ispravnosti i točnosti izlaznih računovodstvenih informacija.⁷

Računovodstvena analiza utvrđuje povezanost između ostvarenih poslovnih aktivnosti zabilježenih u knjigovodstvenoj evidenciji i onih postavljenih planom tj. između računovodstvenih predračuna i obračuna. Posebna pažnja posvećuje se utvrđivanju odstupanja, objašnjavanju uzroka i posljedica takvih odstupanja. Također, predlažu se

⁵ Zadaci knjigovodstva, Maja Safret: „*Knjigovodstvo 1*“, Školska knjiga, Zagreb, 1995., str. 9

⁶ Definicija računovodstvenog planiranja, K. Žager: „*Osnove računovodstva – računovodstvo za neračunovođe*“, Rif, Zagreb, 2007., str.35

⁷ Definicija računovodstvene kontrole, K. Žager: „*Osnove računovodstva – računovodstvo za neračunovođe*“, Rif, Zagreb, 2007., str. 36

korektivne mjere za njihovo otklanjanje te na taj način omogućuje da se u narednim razdobljima planovi realnije postavljaju. Računovodstvena analiza upotpunjuje informacijsku podlogu potrebnu za donošenje poslovnih odluka.⁸

Knjigovodstvo – predstavlja posebnu vrstu skraćenog bilježenja već nastalih ekonomskih promjena koje se mogu iskazati novčanim iznosima, a koje su ostavile trag u dokumentima. Knjigovodstvo poduzeća obuhvaća (po vrijednosti, količini i vrstama) svu imovinu, bila ona u materijalnom, novčanom obliku ili pravima, kao i obveze koje iz nje proizlaze za poduzeće kao gospodarski subjekt.

Knjigovodstvo je zapravo posebna i najpouzdanija evidencija poslovanja. Pod evidencijom poslovanja razumijevamo djelatnost koja se bavi skupljanjem, uređivanjem, početnom obradom i prikazivanjem podataka o poslovnim procesima i stanjima.

Rezultat knjigovodstva su knjigovodstveni analitičko – sintetički i sumarni obračuni, izraženi u vrijednosti, a sastavljeni na bazi podataka sadržanih u knjigovodstvu.⁹

Računovodstveni nadzor – posebna vrsta proučavanja i ocjenjivanja samog tijeka obrade knjigovodstvenih podataka i njihovih iskaza, odnosno dokumenata, kao i tekuća kontrola poslovanja u svim dijelovima računovodstva. Predmet računovodstvenog nadzora jest kontrola ulazne dokumentacije, računska kontrola izvršenih knjiženja i obračuna, izlaz računovodstvenih dokumenata, izvještaja i informacija o visini troškova i prihoda, priljevu i odljevu novca i drugo. Osnovnu ulogu u kontroli poslovanja imaju predračuni.¹⁰

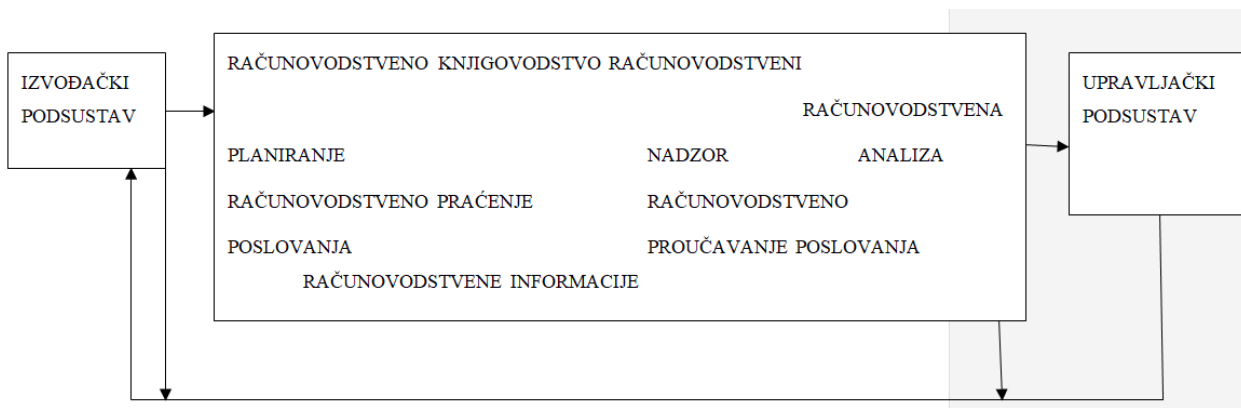
Navedeno je prikazano Slikom 1.

Slika 1 : Shema tradicionalnog koncepta računovodstva :

⁸ Definicija računovodstvene analize, K. Žager: „*Osnove računovodstva – računovodstvo za neračunovođe*“, Rif, Zagreb, 2007., str. 36

⁹ Definicija knjigovodstva, J. Deželjin, L.J. Džajić, J.Mrša, B. Ramljak, M.Peršić, I. Spremić: „*Računovodstvo*“, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 1994., str. 19

¹⁰ Definicija računovodstvenog nadzora, J. Deželjin, L.J. Džajić, J.Mrša, B. Ramljak, M.Peršić, I. Spremić: „*Računovodstvo*“, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 1994., str. 20-21

Izvor: Jadranka Deželjin: „Računovodstvo“, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 1994. godine, str. 19

2.2 SUVREMENI KONCEPT RAČUNOVODSTVA

Financijsko računovodstvo, računovodstvo troškova i upravljačko računovodstvo odnose se na razmatranje računovodstva prema suvremenom konceptu.

Financijsko računovodstvo namijenjeno je osiguranju informacijskih potreba eksternih korisnika. „Proizvod“ financijskog računovodstva su temeljni financijski izvještaji – bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama glavnice, bilješke uz financijske izvještaje. Za financijsko računovodstvo se može reći da je: unificirano, sintetičko i prikazuje samo povijesne podatke.¹¹

Upravljačko računovodstvo je dio računovodstvenog sustava koji osigurava informacije za interne korisnike i to prije svega, one informacije koje su usmjerene procesu planiranja i kontrole.¹²

Računovodstvo troškova obuhvaća dio financijskog računovodstva koji se odnosi na područje troškova poslovanja i dio upravljačkog računovodstva.¹³

Računovodstvo troškova – možemo nazvati i internim računovodstvom, jer je uglavnom sa svojim informacijama okrenuto internim korisnicima poduzeća. Ono obuhvaća formiranje

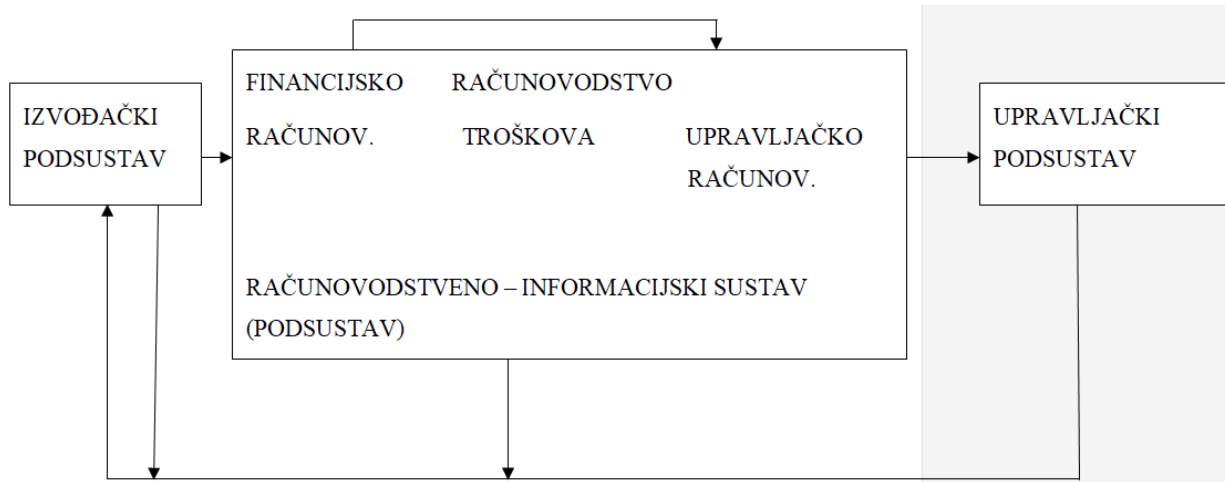
¹¹ Definicija financijskog računovodstva, K. Žager: „Osnove računovodstva – računovodstvo za neračunovođe“, Rif, Zagreb, 2007., str. 37 - 38

¹² Definicija upravljačkog računovodstva, K. Žager: „Osnove računovodstva – računovodstvo za neračunovođe“, Rif, Zagreb, 2007., str. 38

¹³ Definicija računovodstva troškova, K. Žager: „Osnove računovodstva – računovodstvo za neračunovođe“, Rif, Zagreb, 2007., str. 38

informacija o elementima koji sudjeluju u poslovnom procesu već od trenutka kad su na raspolaganju, iako se još ne troše; zatim o troškovima ugrađenim u učinke poslovnog procesa i financijskom rezultatu pojedinih sastavnih dijelova cjelokupnog poslovnog procesa, odnosno organizacijskih jedinica.¹⁴ Navedeni koncept je prikazan Slikom 2.

Slika 2 : Shema tradicionalnog koncepta računovodstva :

Izvor: Jadranka Deželjin: „Računovodstvo“, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 1994. godine, str. 13

3. IMOVINA

U ovom poglavlju riječ je o pojmu imovine, kriteriju razgraničenja, vrstama imovine, te razradi dugotrajne nematerijalne imovine.

3.1 POJAM I VRSTE IMOVINE

Imovina obuhvaća resurse ili prava kojima poslovni subjekt raspolaže ili su pod njegovom nepobitnom kontrolom kao rezultat prethodnih transakcija ili događaja, a s kojima će ostvariti

¹⁴ Definicija računovodstva troškokova, J. Deželjin, I. Turk: „Organizacija informacijskog sistema i sistema informiranja“, Informator, Zagreb, 1986., str.70

poslovni poduhvat od kojeg se očekuje da će u budućnosti poslovnom subjektu priskrbiti ekonomsku korist.¹⁵

Temeljni uvjet da bi određeni resurs ili pravo uključili u imovinu poduzeća jest procjena da će se u budućnosti, uporabom dotičnog resursa ili prava, ostvariti ekonomske koristi koje će pripasti poslovnom subjektu. Konačno ostvarenje ekonomskih koristi ostvariti će se priljevom gotovine u poslovni subjekt. Imovina koju poslovni subjekt koristi najčešće je u njegovom vlasništvu, ali može biti i u tuđem s tim što poslovni subjekt, temeljem ugovora, ima pravo njezinog korištenja. Imovina je u računovodstvu iskazana u novčanim vrijednostima.¹⁶

Vrijednost najvećeg dijela imovine (osim novca i potraživanja) uglavnom je iskazana troškovima nabave imovine tj. iznosu gotovine koji je bio uložen u njezinu nabavu. Struktura i ukupna vrijednost imovine ovise o:

- djelatnosti kojom se poslovni subjekt bavi,
- veličini i organizaciji poslovnog subjekta,
- organizaciji proizvodnje i dostignutom stupnju tehničkog i tehnološkog razvoja,
- stanju na tržištu i dr.¹⁷

Postoje dva kriterija za razgraničenje imovine:

- **vremenski** kriterij – odnosi se na vrijeme u kojemu imovina prelazi iz jednog oblika u drugi,
- **funkcionalni** kriterij - odnosi se na činjenicu da li je imovina utrošena u jednom proizvodnom ciklusu ili nije pri čemu se pod proizvodnim ciklusom podrazumijeva prosječno vrijeme što protekne od trenutka nabave materijala koji ulazi u proizvodnju do trenutka naplate prodanih proizvoda ili usluga.¹⁸

¹⁵ Grupa autora: Računovodstvo, HZRFID, Zagreb, 1994. Modificirano prema predavanju 10 - Imovina za Informatiku

¹⁶ Grupa autora: Računovodstvo, loc.cit.

¹⁷ Grupa autora: Računovodstvo, loc.cit.

¹⁸ Grupa autora: Računovodstvo, loc.cit.

Slijedom navedenog imovinu promatramo kao dugotrajnu ili stalnu i kratkotrajnu ili tekuću. Svrha je ovakvog razvrstavanja imovine određivanje sposobnosti poduzeća da izvodi sve poslovne aktivnosti bez vanjske financijske pomoći te da se utvrdi ročna usklađenost imovine i pasive tj. obveza i kapitala.

3.1.1 DUGOTRAJNA IMOVINA

Dugotrajna imovina je imovina za koju se očekuje da će se realizirati u razdoblju dužem od godine dana, odnosno čiji je vijek trajanja duži od godine dana, ili imovina koja će se realizirati ili držati za prodaju ili potrošnju u razdoblju koje je duže od trajanja poslovnog ciklusa poslovnog subjekta.¹⁹

Dugotrajna imovina neće biti utrošena odjednom, jednokratno u jednom proizvodnom ciklusu, već se ista u nepromijenjenom obliku unosi u više proizvodnih ciklusa. Dugotrajna imovina svoju vrijednost postupno prenosi na nove učinke, te, zbog specifičnosti trošenja podliježe obračunu amortizacije.²⁰

Prema HSFI 5, članku 5.44.: Nematerijalna imovina s ograničenim korisnim vijekom trajanja se amortizira. Amortizacijski iznos neke nematerijalne imovine s ograničenim korisnim vijekom upotrebe treba se sustavno rasporediti tijekom procijenjenog vijeka upotrebe. Amortizacija treba započeti kada je imovina raspoloživa za upotrebu, tj. kada se nalazi na lokaciji i u stanju potrebnom za funkcioniranje te imovine u skladu s namjerama menadžmenta. Amortizacija prestaje kada je imovina klasificirana u imovinu namijenjenu prodaji (ili je uvrštena u skupinu imovine za otuđenje namijenjenu prodaji) u skladu s HSFI 8 ili na dan prestanka priznavanja imovine, ovisno o tome koji je od tih dvaju datuma raniji. Primijenjena metoda amortizacije treba odražavati model u kojem će poduzetnik koristiti očekivane buduće ekonomske koristi imovine. Ako se taj model ne može pouzdano odrediti, koristit će se proporcionalna (linearna) metoda amortizacije. Trošak amortizacije za svako

¹⁹ D. Gulin, *Računovodstvo*, Zagreb, HZRIFD, 2003., str. 231

²⁰ D. Gulin, *Računovodstvo*, Zagreb, HZRIFD, 2006., str. 181

razdoblje će biti priznat u računu dobiti i gubitka osim ako ovaj ili drugi Standard to dopušta ili zahtijeva da bude uključen u knjigovodstvenu vrijednost druge imovine.²¹

Problematiku dugotrajne imovine regulira Međunarodni računovodstveni standard 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, Međunarodni računovodstveni standard 38 – Nematerijalna imovina, i Međunarodni računovodstveni standard 39 – Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje, kao i dijelovi drugih standarda, te Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 5 – Nematerijalna imovina.²²

Dugotrajna imovina dijeli se na²³:

- nematerijalnu imovinu,
- materijalnu imovinu,
- financijsku imovinu, i
- potraživanja.

Obzirom da je u središtu razmatranja ovog rada licenca, kao dio dugotrajne nematerijalne imovine, u nastavku se početno i ukratko osvrćemo na pojavne oblike dugotrajne imovine.

3.1.2 DUGOTRAJNA NEMATERIJALNA IMOVINA

Dugotrajna nematerijalna imovina predstavlja imovinu u nematerijalnom obliku, odnosno imovinu u obliku zakonskih prava ili unaprijed plaćenih troškova na temelju kojih će poslovni subjekt ostvarivati buduće ekonomske koristi. U knjigovodstvu se nematerijalna imovina vodi po trošku nabave tj. iznosu plaćenom za njezinu nabavu.

Također, nematerijalna imovina je „nefinancijska imovina bez fizičkog obilježja koja se može identificirati“.²⁴

²¹ Narodne novine, HSFI 78/15, str. 43/127

²² D. Gulin (2003), op.cit., str. 231

²³ Loc.cit., str. 231

²⁴ V. Belak, i N., Vudrić, *Osnove suvremenog računovodstva*, Zagreb, Belak excellens d.o.o., 2012., str

Dakle, nematerijalna dugotrajna imovina je imovina bez fizičkog obilježja. Ona se sastoji od osnivačkih izdataka, izdataka za razvoj, patenta, licencija, računskih softvera, koncesija, zaštitnih znakova, goodwilla i ostale nematerijalne imovine.²⁵

Osnivački izdaci javljaju se kao nematerijalna imovina kada je poduzeće ili pogon u izgradnji. To su npr. izdaci za studije, izdaci za projekte, izdaci za stručno osposobljavanje radnika kada je poduzeće ili pogon u osnivanju i slični izdaci. Ti izdaci dobivaju obilježje imovine jer se smatra da će u budućnosti dati određene koristi. Kada se proces u svezi s osnivanjem završi, provodi se postupak aktiviranja osnivačkih izdataka, te se putem amortizacije ti izdaci prenose na troškove. Sva nematerijalna imovina, pa i osnivački izdaci priznaju se i vrednuju po trošku nabave.²⁶

Izdaci za razvoj priznaju se kao imovina, sasvim općenito rečeno, ako je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi pritijecati u poslovni subjekt i ako se trošak nabave može pouzdano izmjeriti. U ostalim slučajevima izdaci za razvoj dobivaju obilježje rashoda u razdoblju kada su nastali.²⁷

Patente, licencije, koncesije, zaštitne znakove i ostala prava poslovni subjekt stječe s namjerom da se njima koristi u razdoblju dužem od godine dana. Patent je pravo kojim izumitelj zaštićuje svoj izum. Dakako, patent predstavlja novo rješenje. Licencija je pravo korištenja tuđeg prava – patenta. Koncesija je dozvola odnosno dopuštenje za obavljanje određene djelatnosti. Dakako da stjecatelj koncesije dozvolu treba platiti. Poslovni subjekt može ulagati u navedenu nematerijalnu imovinu s namjerom da obavlja gospodarsku djelatnost.²⁸

Goodwill (hrv. dobar glas, ugled) kao nematerijalna imovina proizlazi kao posljedica poslovnih spajanja kada se pri tome koristi metoda kupnje. Ako su troškovi stjecanja (naknada za

²⁵ D. Gulin (2003), op.cit., str. 231

²⁶ Loc.cit., str. 231

²⁷ Ibidem, str. 232

²⁸ loc.cit., str. 232

kupnju i izdaci koji su s time u svezi) veći od fer vrijednosti neto imovine, razlika predstavlja goodwill. Dakle, u slučaju da je stjecatelj spreman platiti veći iznos od fer vrijednosti neto imovine (razlika između imovine i obveza), javlja se goodwill od koje se očekuje buduće ekonomske koristi. Goodwill kao i druga nematerijalna imovina amortizira se u predviđenom korisnom vijeku, u skladu s računovodstvenom politikom. Pri tome valja uzeti u obzir da se vijek korištenja goodwilla može vrlo teško točno predvidjeti.²⁹

Prema Kontnom planu obuhvaćene su sljedeće stavke dugotrajne nematerijalne imovine³⁰:

- Izdaci za troškove razvoja
- Patenti, licencije, i zaštitni znakovi
- Računalni programi – softver (koji nisu dio hardwarea)
- Koncesije i ostala prava
- Goodwill
- Nematerijalna imovina u pripremi
- Predujmovi za nematerijalnu imovinu (a nalaitičkoj evidenciji osiguravaju se podaci o potraživanjima za predujmove po korisnicima predujmova iz ove skupine)
- Ostala nematerijalna imovina
- Ispravak vrijednosti nematerijalne imovine

3.1.3 DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA

Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća imovinu poduzeća u obliku stvari nabavljenu zbog uporabe u proizvodnji ili nabavi roba i usluga, za iznajmljivanje ili uporabu u administrativne svrhe. Materijalna imovina vodi se u knjigovodstvu po troškovima nabave tj. troškovima koji su nastali nabavom ove imovine.³¹

²⁹ Ibidem, str. 233

³⁰ RiF, *Kontni plan za poduzetnike*, HZRIFD, Zagreb, 2015, str. 2, preuzeto sa: http://e-ucenje.oet.unipu.hr/file.php/325/Prezentacije_2016/RiF-ov_Kontni_plan_2016.pdf

³¹ D. Gulin, op.cit., str. 236

Elementi su dugotrajne materijalne imovine sljedeći³²:

- zemljišta
- građevinski objekti, postrojenja, oprema i ostala imovina
- biološka imovina

3.1.4 DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA

Dugotrajna financijska imovina jest imovina koja nije ni materijalna, a niti nematerijalna, nego predstavlja ulaganja s ciljem ostvarenja buduće ekonomske koristi. Ekonomska korist pojavljuje se u obliku kamata, dobiti ili određenih posrednih koristi (primjerice kod obveznih dugoročnih ulaganja). Pojam dugoročno u ovom slučaju podrazumijeva razdoblje dulje od godinu dana.³³

Dugotrajna financijska imovina obuhvaća:

- Novčana ulaganja u dionice,
- Dugoročne vrijednosne papire,
- Dane dugoročne zajmove
- Depozite
- Kaucije
- I druga ulaganja

3.1.5 DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA

U dugotrajnu imovina ubrajaju se i dugotrajna potraživanja, i to potraživanja od povezanog poslovnog subjekta, potraživanja s osnove prodaje robe na kredit i ostala potraživanja.

³² RiF, *Kontni plan za poduzetnike*, ibidem, str 4 -6

³³ A. Vinković Kravaica. Et al. *Abeceda računovodstva: u teoriji i praksi*, Veleučilište u Rijeci, Veleučilište u Karlovcu, 2007., str. 207

Sasvim općenito, dugotrajna potraživanja su potraživanja koja će se naplatiti u razdoblju dužem od godine dana. Potrebno je posebno evidentirati dugotrajna potraživanja od povezanog poslovnog subjekta od ostalih potraživanja od nepovezanog poslovnog subjekta.³⁴

Dugoročna potraživanja uključuju potraživanja od povezanih društava, potraživanja s temelja prodaje na kredit, potraživanja iz faktoringa, potraživanja u sporu i rizična potraživanja, potraživanja za jamčevine i ostala dugoročna potraživanja.³⁵

³⁴ D. Gulin, op.cit., str. 240

³⁵ A. Vinković Kravaica, op.cit., str 208

4. DUGOTRAJNA NEMATERIJALNA IMOVINA

Prema Zakonu o računovodstvu (u daljnjem tekstu ZOR), članak 17³⁶, standarde financijskog izvještavanja primjenom Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (u daljnjem tekstu HSFI) ili Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (u daljnjem tekstu MSFI) koriste poduzetnici iz članka 5. kao i drugi poduzetnici koji se ne mogu svrstati po kriterijima istog članka, te su dužni sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom HSFI.³⁷ Prema stavku 3. članka 17., poduzetnici iz članka 5. stavke 5. kao i subjekti od javnog interesa iz članka 3. točke 1.³⁸ dužni su sastavljati i prezentirati godišnje financijske izvještaje primjenom MSFI – ja.³⁹

4.1 DUGOTRAJNA NEMATERIJALNA IMOVINA U OKVIRU HSFI-ja i MSFI/MRS-ova

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja⁴⁰ su računovodstvena načela i pravila koja primjenjuje računovodstvena struka, a koriste se kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. U Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja naznačene su temeljne koncepcije na kojima počiva sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja.

Nematerijalna imovina regulirana je **HSFI - jom 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina**. Cilj ovog Standarda je propisati računovodstveni postupak za nematerijalnu imovinu koji nije posebno obrađen drugim Standardom. Ovaj Standard zahtijeva da poduzetnik prizna neku nematerijalnu imovinu samo ako su ispunjeni određeni kriteriji. Standard također uređuje kako treba mjeriti knjigovodstvenu vrijednost nematerijalne imovine i zahtijeva određeno objavljivanje o nematerijalnoj imovini.⁴¹

³⁶ Narodne novine, ZOR, 120/16, [pristup 7.8.2019.]

³⁷ Mikro, mali i srednji poduzetnici, članak 5 stavke 2., 3., i 4. ZOR-a 120/06

³⁸ Subjekt javnog interesa je poduzetnik koji je osnovan sukladno propisima RH i čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište bilo koje države članice kako je određeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

³⁹ Veliki poduzetnici (primjerice štedionice, banke i slično), članak 17 stavka 5, ZOR – a 120/06

⁴⁰ Narodne novine, HSFI, 78/15, str 38/127

⁴¹ Narodne novine, HSFI, loc.cit., str 38/127

Prema HSFI 5, točkama 5.4 do 5.7, **amortizacija** je sustavni raspored amortizacijskog iznosa nematerijalne imovine tijekom njezina vijeka upotrebe. Amortizacijski iznos je trošak imovine ili drugi iznos koji zamjenjuje trošak, umanjen za ostatak vrijednosti. Fer vrijednost je iznos koji bi trebalo primiti za prodanu imovinu ili platiti za podmirenje obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti. Gubitak od umanjenja je iznos za koji knjigovodstvena vrijednost neke imovine prelazi njen nadoknativ iznos.⁴²

Trošak nabave je prema točkama 5.15 i 5.16. HSFI – ja 5 iznos novca ili novčanih ekvivalenata koji se plaća ili fer vrijednost ostalih naknada koje se daju za stjecanje neke imovine u vrijeme njezina stjecanja ili izgradnje, ili, ako je primjenjivo, iznos koji se može pripisati toj imovini kod početnog priznavanja u skladu sa zahtjevima drugih HSFI. Vrijednost u upotrebi je sadašnja vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova, za koji se očekuje da će proizaći iz neprestane upotrebe nekog oblika imovine i njegovog otuđenja na kraju njegovog korisnog vijeka trajanja.⁴³

Međunarodni računovodstveni standardi (u nastavku MRS) koji se bave nematerijalnom imovinom je **MRS 38 – Nematerijalna imovina**. Cilj je ovoga Standarda propisati računovodstveni postupak za nematerijalnu imovinu koji nije posebno obrađen drugim Međunarodnim računovodstvenim standardom. Ovaj MRS zahtijeva da subjekt prizna neku nematerijalnu imovinu samo ako je ispunjen određeni kriterij. MRS također uređuje kako treba utvrditi knjigovodstvena vrijednost nematerijalne imovine i zahtijeva određeno objavljivanje o nematerijalnoj imovini.⁴⁴

Nematerijalna imovina je dijelom regulirana i MSFI – jem 3 (Poslovna spajanja). Međunarodni računovodstveni standard 38 treba primijeniti za nematerijalnu imovinu, osim:

- (a) nematerijalne imovine obuhvaćene drugim standardom,
- (b) financijske imovine, kako je definirana MRS 32 Financijski instrumenti: prezentiranje,

⁴² Narodne novine, HSFI, ibidem, str 38-39/127

⁴³ Narodne novine, HSFI, ibidem, str 40/127

⁴⁴ Narodne novine, MRS 38, 136/09, str 158/304

- (c) pri priznavanju i mjerenju imovine istraživanja i procjene mineralnih resursa (vidi: MSFI 6 – Istraživanje i procjena mineralnih resursa), i
- (d) izdatke za vađenje minerala, nafte, prirodnog plina i sličnih neobnovljivih resursa.⁴⁵

Prema MRS - u 38, neka nematerijalna imovina može biti sadržana u fizičkom obliku kao što je CD (u slučaju računalnog softvera), pravnom dokumentu (u slučaju licencije ili patenta) ili filmu. Pri određivanju je li neka imovina sadrži nematerijalne i materijalne elemente treba se postupati prema MRS-u 16 Nekretnine, postrojenja i oprema ili kao nematerijalna imovina prema ovome Standardu, zahtijeva se prosudba da se procijeni koji je element značajniji. Primjerice, računalni softver za računalo koje kontrolira strojni alat koji ne može djelovati bez posebnog programa sastavni je dio hardvera i s njime se postupa kao s nekretninom, postrojenjem i opremom. Isto se primjenjuje na poslovni sustav računala. Ako softver nije sastavni dio hardvera, s računalnim programom se postupa kao s nematerijalnim imovinom.⁴⁶

4.2 PRIZNAVANJE NEMATERIJALNE IMOVINE

Prema HSFI 5⁴⁷, točke 5.18. do 5.30. govore o priznavanju nematerijalne imovine:

Neku se nematerijalnu imovinu treba priznati samo ako i isključivo ako:

- a) je vjerojatno da će očekivane buduće ekonomske koristi koje se mogu pripisati imovini pritecати poduzetniku, i
- b) trošak nabave te imovine se može pouzdano izmjeriti.

Nadalje, prema točki 5.19. poduzetnik treba procijeniti vjerojatnost očekivanih budućih ekonomskih koristi koristeći razumne i utemeljene pretpostavke koje predstavljaju najbolju procjenu menadžmenta o nizu ekonomskih uvjeta koji će postojati tijekom korisnog vijeka upotrebe te imovine.

Točke 5.20. i 5.21. spominju kako poduzetnik koristi prosudbu za procjenu stupnja izvjesnosti priljeva budućih ekonomskih koristi koji se mogu pripisati upotrebi neke imovine na temelju

⁴⁵ Narodne novine, MRS 38, loc.cit., str 158/304

⁴⁶ Narodne novine, MRS 38, loc.cit., str 158/304

⁴⁷ Narodne novine, HSFI, op.cit., str 40/127

dokaza raspoloživih u vrijeme početnog priznavanja, s tim da se veće značenje pridaje vanjskim dokazima te da će nematerijalnu imovinu početno mjeriti po trošku nabave.

Zasebno stjecanje obuhvaćeno je točkom 5.22. prema kojoj u normalnim okolnostima, cijena koju poduzetnik plaća prilikom zasebnog stjecanja nematerijalne imovine odražava očekivanja o vjerojatnosti da će očekivane ekonomske koristi iz te imovine pritijecati poduzetniku. Prema tome, kriterij vjerojatnosti priznavanja se uvijek smatra zadovoljavajućim za zasebno stečenu nematerijalnu imovinu.

U slučaju stjecanja nematerijalne imovine pomoću državne potpore, a prema točki 5.23., nematerijalna imovina može biti stečena bez naknade, ili uz minimalnu (neznatnu) naknadu. Poduzetnik u početku može odlučiti priznati nematerijalnu imovinu i potporu po fer vrijednosti. Ako poduzetnik odluči da u početku neće priznati imovinu po fer vrijednosti, poduzetnik početno priznaje imovinu po trošku nabave.

Interno dobiveni goodwill ne priznaje se kao imovina. Prema točki 5.24. spomenutog Standarda, interno dobiveni goodwill nije imovina koja se može identificirati (nije odvojiv niti proistječe iz ugovornih ili drugih prava) i kojega kontrolira poduzetnik te čiji se trošak nabave može pouzdano utvrditi.

Trošak nabave dugotrajne nematerijalne imovine prilikom kupnje prema točki 5.25. Standarda, obuhvaća: nabavnu nakon odbitka trgovačkih popusta i rabata, uvozne carine, nepovratne poreze na nabavu, te troškove koji se izravno mogu pripisati pripremi ove imovine za predviđenu upotrebu.⁴⁸

Kod nematerijalne imovne nastale razvojem (ili u fazi razvoja internog projekta), što je obrađeno u točki 5.26⁴⁹ ista se treba priznati kao imovina, isključivo samo ako poduzetnik može dokazati sve dolje navedeno:

- a) tehničku provedivost dovršenja nematerijalne imovine tako da bude raspoloživa za upotrebu ili prodaju,

⁴⁸ Narodne novine, HSFI, loc.cit., str 40/127

⁴⁹ Narodne novine, HSFI, ibidem, str 41/127

- b) vlastitu namjeru dovršenja nematerijalne imovine i njene upotrebu ili prodaje,
- c) vlastitu mogućnost upotrebe ili prodaje nematerijalne imovine,
- d) način na koji će nematerijalna imovina stvarati vjerojatne buduće ekonomske koristi. Poduzetnik između ostalog može dokazati i postojanje tržišta za proizvode nematerijalne imovine ili za samu nematerijalnu imovinu, ili pak korisnost nematerijalne imovine u slučaju da se ona koristi interno,
- e) raspoloživost odgovarajućih tehničkih, financijskih i drugih resursa za završetak razvoja i korištenje ili prodaju nematerijalne imovine,
- f) vlastitu mogućnost pouzdanog mjerenja troška koji se može pripisati razvoju nematerijalne imovine.

Prema točki 5.27. troškovi koji proizlaze iz istraživanja (ili faze istraživanja unutarnjeg projekta) ne priznaje se kao imovina. Izdaci za istraživanje (ili za fazu istraživanja unutarnjeg projekta) priznaju se kao rashod u trenutku njihova nastanka.

Također, Izdatak za nematerijalnu stavku treba se priznati kao rashod kada nastane, osim ako:

- a) predstavlja dio troška nabave (kupovne cijene) nematerijalne imovine koji ispunjavaju mjerila priznavanja, ili
- b) je stavka stečena u okviru poslovnog spajanja i ne može se priznati kao nematerijalna imovina. U tom slučaju taj izdatak (uključen u trošak poslovnog spajanja) se pripisuje goodwillu na datum stjecanja. Navedeno je regulirano točkom 5.28. Standarda HSFI 5.

Osim toga, izdaci za nematerijalnu stavku koji su već početno priznati kao rashod ne trebaju se kasnije priznati kao dio troška nabave nematerijalne imovine (točka 5.29.)

Naposlijetku, Interno razvijena robna imena (brandovi), impresumi, izdavački naslovi, popisi klijenata i stavke sličnoga sadržaja ne priznaju se kao nematerijalna imovina, prema točki 5.30.⁵⁰

Prema MRS - u 38, točke 21 i 22:

Nematerijalna imovina treba se priznati samo ako:

⁵⁰ Narodne novine, HSFI, loc.cit., str 41/127

(a) je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje se mogu pripisati imovini priteći subjektu, i

(b) trošak nabave te imovine se može pouzdano utvrditi.

Subjekt treba procijeniti vjerojatnost očekivanih budućih ekonomskih koristi koristeći razumne i prihvatljive pretpostavke koje predstavljaju najbolju procjenu menadžmenta da se postave ekonomski uvjeti koji će postojati tijekom vijeka uporabe te imovine.⁵¹

4.3 PRESTANAK PRIZNAVANJA NEMATERIJALNE IMOVINE

Prestanak priznavanja nematerijalne imovine reguliran je točkama 5.54 do 5.57 HSFI – ja 5. Sukladno tome, prema točki 5.54. nematerijalna imovina se prestaje priznavati kada nisu ispunjeni uvjeti iz točke 5.5. ovog standarda⁵², a osobito:

a) prilikom otuđenja, ili

b) kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe ili otuđenja te imovine.

Dakle, dobici ili gubici koji proizlaze iz prestanka priznavanja nematerijalne imovine priznaju se u skladu s HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina, HSFI 15 – Prihodi i HSFI 16 – Rashodi, prema točki 5.55.

Nadalje, otuđenje nematerijalne imovine može nastati na različite načine (npr. prodajom, financijskim najmom, ili donacijom, otpisom i dr.), i to prema točki 5.56.

Točka 5.57. Amortizacija nematerijalne imovine s ograničenim korisnim vijekom upotrebe ne prestaje u trenutku kada se imovina povuče iz upotrebe, osim ako imovina nije do kraja amortizirana ili klasificirana u imovinu namijenjenu prodaji.⁵³

Slično je regulirano i točkom 112. MRS – a 38, prema kojoj će se nematerijalna imovina prestati priznavati prilikom otuđenja, ili kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od uporabe ili otuđenja.

S druge strane, prema točki 113. dobici ili gubici koji proizlaze iz prestanka priznavanja nematerijalne imovine odredit će se kao razlika između neto iznosa potraživanja od otuđenja,

⁵¹ Narodne novine, MRS 38, op.cit., str 161/304

⁵² Prema spomenutoj točki amortizacijski iznos je trošak imovine ili drugi iznos koji zamjenjuje trošak, umanjen za ostatak vrijednosti.

⁵³ Narodne novine, HSFI, op.cit., str 45/127

ako postoji, i knjigovodstvene vrijednosti imovine. To će se priznati u dobit ili gubitak kada se imovina prestane priznavati (osim ako MRS 17 ne zahtijeva drugačije kod prodaje i povratnog najma).⁵⁴

4.4 OBJAVLJIVANJE NEMATERIJALNE IMOVINE

Objavljivanje nematerijalne imovine je slično regulirano MRS – om 38⁵⁵, točkom 118. i točkom 5.58⁵⁶, HSFI – ja 5. Tako za svaku skupinu nematerijalne imovine, pri čemu moramo napraviti razliku između interno dobivene imovine i druge nematerijalne imovine poduzetnik treba objaviti sljedeće:

- je li korisan vijek upotrebe ograničen ili neodređen i, ako je ograničen, trajanje korisnog vijeka upotrebe ili korištene stope amortizacije,
- korištene metode amortizacije za nematerijalnu imovinu s ograničenim korisnim vijekom upotrebe,
- bruto knjigovodstvenu vrijednost, kumulativne iznose ispravka vrijednosti, kumulativne iznose gubitaka od umanjenja imovine na početku i na kraju izvještajnog razdoblja; za MRS vrijedi: bruto knjigovodstvenu vrijednost i ako postoji akumulirana amortizacija (zajedno s akumuliranim gubicima od umanjenja) na početku i na kraju razdoblja,
- stavke računa dobiti i gubitka i kapitala u kojima je uključena amortizacija nematerijalne imovine; za MRS vrijedi: stavke izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti u kojima je uključena amortizacija nematerijalne imovine,
- usklađenje knjigovodstvene vrijednosti na početku i na kraju razdoblja, kojim se prikazuje:
  - povećanja, s tim da se odvojeno prikažu povećanja iz unutarnjeg razvijanja, zasebno nabavljena povećanja i povećanja stečena u okviru poslovnoga spajanja; kod MRS vrijedi sljedeće: povećanja, s tim da se odvojeno prikažu povećanja iz internog razvoja, povećanja pojedinačnim stjecanjem, povećanja iz poslovnih spajanja kao i imovina koja je

⁵⁴ Narodne novine, MRS 38, op.cit., str 168/304

⁵⁵ Narodne novine, MRS 38, op.cit., str 168/304

⁵⁶ Narodne novine, HSFI, op.cit., str 45/127

- klasificirana kao namijenjena prodaji ili je uključena u grupu klasificiranu kao imovina namijenjena prodaji u skladu s MSFI 5 i druga otuđenja,
- smanjenja i prijenosi tijekom izvještajnog razdoblja; kod MRS vrijedi: povećanja ili smanjenja tijekom razdoblja kao rezultat revalorizacije u skladu s točkama 75, 85. i 86. i od gubitaka od umanjenja koji su priznati ili ukinuti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s MRS 36 (ako nastanu),
  - u slučaju kada se nematerijalna imovina mjeri prema revaloriziranim iznosima, povećanja i smanjenja koja proistječu iz revalorizacije u izvještajnom razdoblju uz objašnjenje poreznog tretmana sadržanih stavki, uključujući povećanja, smanjenja i prijenose koji proizlaze iz revalorizacije, gubitke od umanjenja revalorizirane imovine koji su priznati ili ukinuti izravno u kapitalu,
  - gubitke od umanjenja imovine koji su priznati, odnosno ukinuti u računu dobiti i gubitka, odnosno izravno u kapitalu, te koji su naplaćeni tijekom izvještajnog razdoblja; za MRS vrijedi: gubitke od umanjenja priznate u dobit ili gubitak tijekom razdoblja u skladu s MRS 36 (ako nastanu) te gubitke od umanjenja ukinute u dobit ili gubitak tijekom razdoblja u skladu s MRS 36 (ako nastanu),
  - amortizaciju, otpise i prijenose tijekom izvještajnog razdoblja; za MRS amortizaciju priznatu tijekom razdoblja,
  - neto tečajne razlike koje su posljedica prevođenja financijskih izvještaja iz funkcionalne valute u drugu valutu prezentiranja, uključujući prevođenje inozemnog poslovanja u valutu prezentiranja izvještajnog poduzetnika; za MRS neto tečajne razlike koje proizlaze iz prevođenja financijskih izvještaja u valutu objavljivanja, i iz prevođenja inozemnog poslovanja u izvještajnu valutu subjekta, i
  - ostale promjene; za MRS druge promjene knjigovodstvene vrijednosti tijekom razdoblja
- u slučaju kada se kamata kapitalizira, iznos kapitaliziran tijekom izvještajnog razdoblja,

- knjigovodstvenu vrijednost u bilanci koja bi se iskazala da nematerijalna imovina nije bila revalorizirana,
- u slučaju kada se nematerijalna imovina mjeri prema revaloriziranim iznosima, trošak nabave.
- ako je nematerijalna imovina predmet vrijednosnog usklađivanja samo za potrebe oporezivanja, iznos usklađenja kao i razlozi zbog kojih su izvršena.

5. LICENCE NA PRIMJERU POSLOVNOG SUBJEKTA

Poduzeće sa kojim je dogovorena suradnja da prikazemo primjer licence je Pazin sport d.o.o. iz Pazina, odnosno računovotkinja Samanta Grizila, mag. oec.

Pazin sport d.o.o. je društvo sa ograničenom odgovornošću, osnovano od strane Grada Pazina za upravljanje i održavanje sportskih građevina dana 12. lipnja 2014. godine. Registrirana djelatnost je Rad sportskih objekata. Organi samog društva su uprava, skupština i nadzorni odbor.

5.1 NABAVKA LICENCE

Synesis je računalni program posebno kupljen neovisno o računalu. Putem maila, je dostavljena instalacijska datoteka koju treba spremiti na računalo i instalirati. Nakon instaliranja se postavljaju postavke za korištenje programa i kasnije knjiženje i redovno održavnje. Navedeno je prikazano ikonom na desktopu računala i koristi ju se po potrebi.

Slijedom toga, Pazin sport d.o.o. je kupio licencu od [Pupille](http://www.pupilla.hr) (www.pupilla.hr) za program [Synesis](http://www.pupilla.hr/synesis/) (<http://www.pupilla.hr/synesis/>) sa osnovnim modulima programa koje isti nudi: blagajna, inventar, financijsko, kadrovi, plaća, pridaja, fiskalizacija, PDV, putni troškovi i završni račun i drugi.

Svaki od ovih modula, njihov sadržaj, elementi, cijena s uključenim PDV-om, može se vidjeti na službenoj stranici poslovnog subjekta Pupila . Također, sve informacije spomenute u radu, a u vezi licence, preuzete su sa javne mrežne stranice (<https://www.pupilla.hr/>).

„Zbog zakonskih i drugih promjena, ali i boljeg sustava, stalno se stavljaju van nove verzije programa, koje treba svako toliko ažurirati i to je besplatno. Međutim, kod velikih promjena – npr. Zakona o PDV-u, računovodstvu i slično, nove verzije modula se naplaćuju. To naravno ovisi o tome koji moduli se koriste i što kome treba. Na njihovim stranicama pod novostima se sve to može vidjeti.“, navodi Grizila, mag.oec

Kako bi se bilo koji od navedenih modula programa mogao koristiti, potrebno je za početak kupiti sam program. Odabrani spomenuti Synesis je računalni program koji pripada izvršnom softveru koji se posebno kupuje. Narudžba se vrši gdje kupci označavaju podatke za narudžbu. Pri tom treba voditi računa da ukoliko se program već posjeduje, odabiru se samo potrebni moduli za rad i plaćaju se samo tako odabrani moduli.

5.2 UGOVOR O LICENCI

Osnovna svrha ugovora o licenci je da usmjeri priljev stranog kapitala u razvoj domaće industrije te stjecanje i primjena moderne tehnike i tehnologije i metoda poslovanja. Izraz licenca se u praksi upotrebljava za različite ekonomske odnose koji se odnose na određeno dopuštanje ili davanje prava za korištenje tehnologije, proizvođačkog ili uslužnog žiga i know-how-a kojim raspolaže davatelj licence.

Ugovor o licenci mora biti sklopljen u pismenom obliku, dakle, formalan, isto tako dvostrano je obavezan i naplata, u mojem slučaju je potvrđen u programu.

Pojam licenca označava pravni odnos kojim davatelj licence ustupa nekom trećem pravo privrednog korištenja odnosno eksploatacije isključivog prava industrijskog vlasništva; to mogu biti patent, industrijski uzorak ili model, robni ili uslužni žig, odnosno znanje i iskustvo kojim davatelj licence raspolaže.

U nastavku se prikazuje potpuni tekst (isti se može naći prilikom vlastitog instaliranja Synesis programa – moraj se potvrditi Ugovor) sa Slike 3:

„Korisnik je ovlašten instalirati i koristiti program samo na jednom računalu. Instalacija na više računala dopuštena je samo ako su računala spojena u lokalnu mrežu.

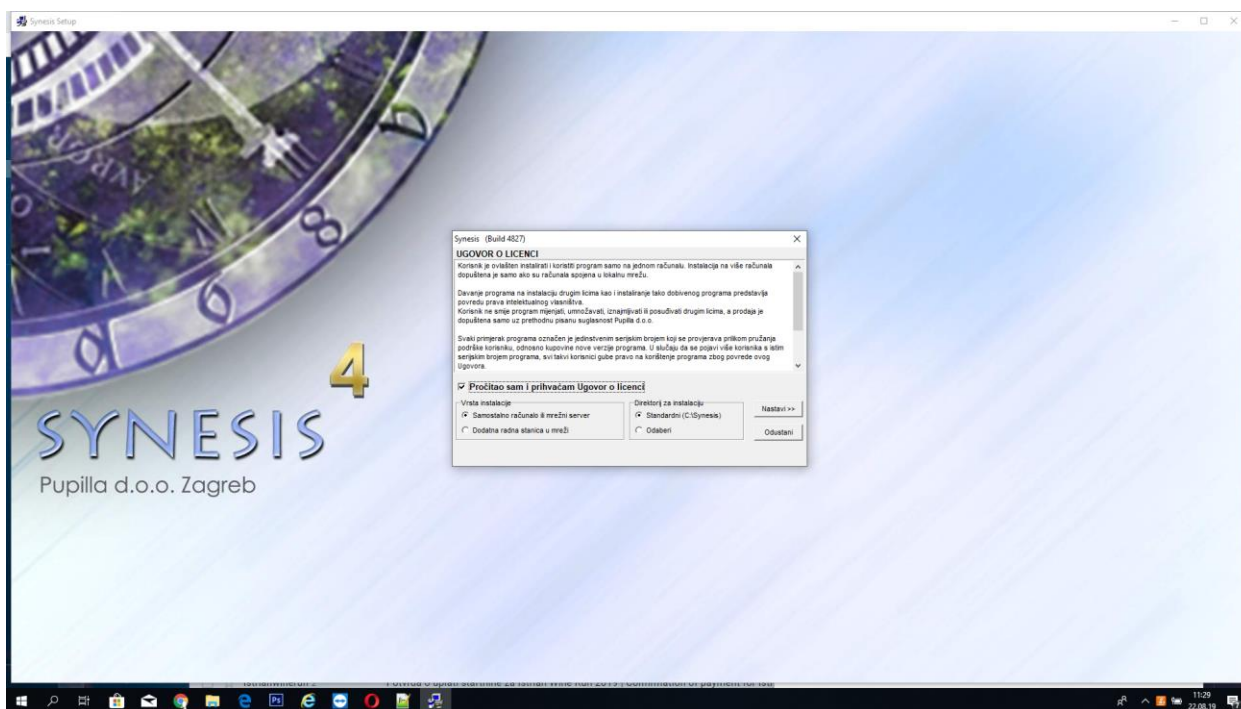
Davanje programa na instalaciju drugim licima kao i instaliranje tako dobivenog programa predstavlja povredu prava intelektualnog vlasništva. Korisnik ne smije program mijenjati, umnožavati, iznajmljivati ili posuđivati drugim licima, a prodaja je dopuštena samo uz prethodnu pisanu suglasnost Pupilla d.o.o.

Svaki primjerak programa označen je jedinstvenim serijskim brojem koji se provjerava prilikom pružanja podrške korisniku, odnosno kupovine nove verzije programa. U slučaju da se pojavi više korisnika s istim serijskim brojem programa, svi takvi korisnici gube pravo na korištenje programa zbog povrede ovog Ugovora.

Pupilla d.o.o. je s najvećom pažnjom izvršila testiranje ovog programa i smatra ga pouzdanim za upotrebu. Ukoliko se naknadno otkrije štetna programska greška, Pupilla d.o.o. će besplatno izvršiti zamjenu neispravne verzije. U slučaju promjene propisa Pupilla d.o.o. će izvršiti zamjenu verzije uz pravednu naknadu. Pupilla d.o.o. ne odgovara za eventualnu štetu koja može nastati upotrebom ovog programa.,,

Svrha licence je omogućiti rad određenom programu. Odnosno to je kupnja dozvole za pravo korištenja nečijeg izuma – patenta. Licenca se kupuje na određeno vrijeme za određenu svrhu. Tako se, primjerice, kupuje licenca za pravo proizvodnje određenog tipa automobila, ili određenog tipa stroja, ili korištenja tehnološke recepture i sl.

Slika 3: Ugovor o licenci

Izvor: Samostalni izvadak autorice iz programa Synesis [pristup: 26. kolovoza 2019.]

Nakon uspješne instalacije, napravi se ikona na ekranu monitora (Slika 2) preko koje se ulazi i izlazi iz programa po potrebi.

Na Slici 4 vidimo izgled programa nakon instalacije na našem računalu.

Slika 4: Ikona Synesis na ekranu monitora

Izvor: Samostalni izvadak autorice iz programa Synesis [pristup: 26. kolovoza 2019.]

5.3 KNJIŽENJE LICENCE

Knjiženje licence u konkretnom poslovnom subjektu će biti prikazano priložima najprije za 2014. godinu od 10. mjeseca do kraja godine, a za 2015. i 2016. godinu u potpunosti. Amortizacija će također biti prikazana priložima.

Prilog br. 1 biti će prikaz primjera knjiženja nabavljenog softwera u upotrebi na dan 22.9.2014.

Priložima 2-6 biti će prikazan obračun i knjiženja amortizacije računalnog softwera linearnom metodom (sa stopom otpisa 50% zbog stope amortizacije) na dan 31.12.2014., 31.12.2015. i 31.12.2016., računalni softver se knjiži na kontu 120, a konto vrijednosti ispravka na konto 193.

Prilog 2 je prikaz obračuna amortizacije na dan 31.12.2014.

Prilog 3 je prikaz dnevnika knjiženja za 2015. godinu, a prilog 4 obračun amortizacije.

Prilog 5 je prikaz dnevnika knjiženja na dan 31.12.2016., a prilog 6 prikazuje obračun amortizacije.

6. ZAKLJUČAK

Licence imaju veliko značenje u poslovanju prvenstveno zbog ugovora o licenci koji uređuje odnose između izumitelja i subjekata koji gospodarski iskorištavaju stvaralaštvo drugih. Do sklapanja ugovora o licenci dolazi nakon izvanredno proučene potrebe i izbora najpovoljnijeg rješenja koji se nudi na tržištu. To je najčešće jeftiniji i brži način pribavljanja tehnologije i pratećeg znanja u odnosu na vrijeme potrebno za vlastita istraživanja, a ujedno i odraz povjerenja licencionara u kvalitetu poslova kojeg nudi davatelj licence. U radu je dan prikaz pojmova računovodstva i dugotrajne imovine, kako bi se postepeno došlo do pojma licence kao dijela dugotrajne nematerijalne imovine. Primjer nabavke i kasnije amortizacije licence dan je u okviru poslovnog subjekta.

7. LITERATURA

KNJIGE

1. Dražić Lutilsky I., Mamić Sačer I., Tušek B.: „Računovodstvo – priručnik za vježbe“, Rif, Zagreb, 2004. godine, 2. izdanje
2. Gulin D., Spajić F., Spremić I., Tadijančević S., Vašiček V., Žager K., Žager L.: „Računovodstvo“, Rif, Zagreb, 2003. godine
3. Deželjin J., Džajić Lj., Mrša J., Ramljak B., Peršić M., Spremić M.: „Računovodstvo“, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 1994. godine
4. Safret M.: „Knjigovodstvo 1“, Školska knjiga, Zagreb, 1995. godine, 3. izdanje
5. Šehanović J., Žugaj M., Hutinski Ž.: „Informatika za ekonomiste“, Sveučilište u Rijeci, 2002. godine
6. Van Greuning H.: „Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja: praktični vodič“, MATE d.o.o. Zagreb, Svjetska banka Washington D.C., Zagrebačka škola ekonomije i managementa, 2004. godine
7. Žager K., Tušek B., Vašiček V., Žager L.: „Osnove računovodstva – računovodstvo za neračunovođe“, Rif, Zagreb, 2007. godine, 4. izdanje

INTERNET

1. <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-računovodstvu> (pristup 7.08.2019.) ZAKON O RAČUNOVODSTVU (Narodne novine br. 120/16, 116/18)
2. http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjestavanja.pdf (pristup 7.08.2019.) HSFI
3. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_11_136_3312.html (pristup 7.08.2019.) MEĐUNARODNI RAČUNOVODSTVENI STANDARDI
4. <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/404789.pdf> MEĐUNARODNI STANDARDI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA
5. <http://www.pupilla.hr/> <http://www.pupilla.hr/synesis/> - pristup Pupilla za primjer licence

SAŽETAK

Tema ovog rada bila je "Računovodstvo licence na primjeru poslovnog subjekta". U radu smo se upoznali kroz osnove računovodstva odnosno definiciju, te tradicionalni i suvremeni koncept računovodstva. Nakon toga definirali smo imovinu odnosno dugotrajnu nematerijalnu imovinu u kojoj se nalazi licenca. Spomenuli smo i Zakon o računovodstvu, te Hrvatske standarde financijskog izvještavanja i Međunarodne standarde financijskog izvještavanja i to one koji se odnose na dugotrajnu nematerijalnu imovinu. Za kraj smo ostavili primjer iz odabranog poduzeća u kojem se vidi nabavka licence, ugovor o licenci i knjiženje licence.

Ključne riječi: računovodstvo, dugotrajna nematerijalna imovina, licenca

SUMMARY

The topic of this paper was " Accounting for a license on the example of a business entity ". In this paper we have got acquainted with the basics of accounting, that is, the definition and the traditional and contemporary concept of accounting. After that, we defined the assets and / or fixed assets in which the license is located. We also mentioned the Accounting Act, the Croatian Financial Reporting Standards and International Financial Reporting Standards, both those related to non-current intangible assets. In the end, we left an example from the selected company that shows the license acquisition, license agreement and posting of the license.

Keywords: accounting, fixed assets, license